

Het effect van nudging in het basisonderwijs en het vmbo

Ilona Wildeman, Lisa van der Sande, Roel van Steensel, Adriana Bus
Vrije Universiteit in Amsterdam

vansteensel@essb.eur.nl

Achtergrond

- Lezen is een vaardigheid die je moet oefenen (Mol & Bus, 2011)
- Frequent lezen → goede leesvaardigheid (Schaffner, Möller, & Wigfield, 2012: habitual reading motivation)
- Zwakke lezers die regelmatig lezen leren technisch beter lezen (Mol & Bus, 2011)
- Daarom: leesgewoontes stimuleren
- Hoe? Door het inzetten van kleine gedragsinterventies zoals ‘nudges’

Wat zijn nudges?

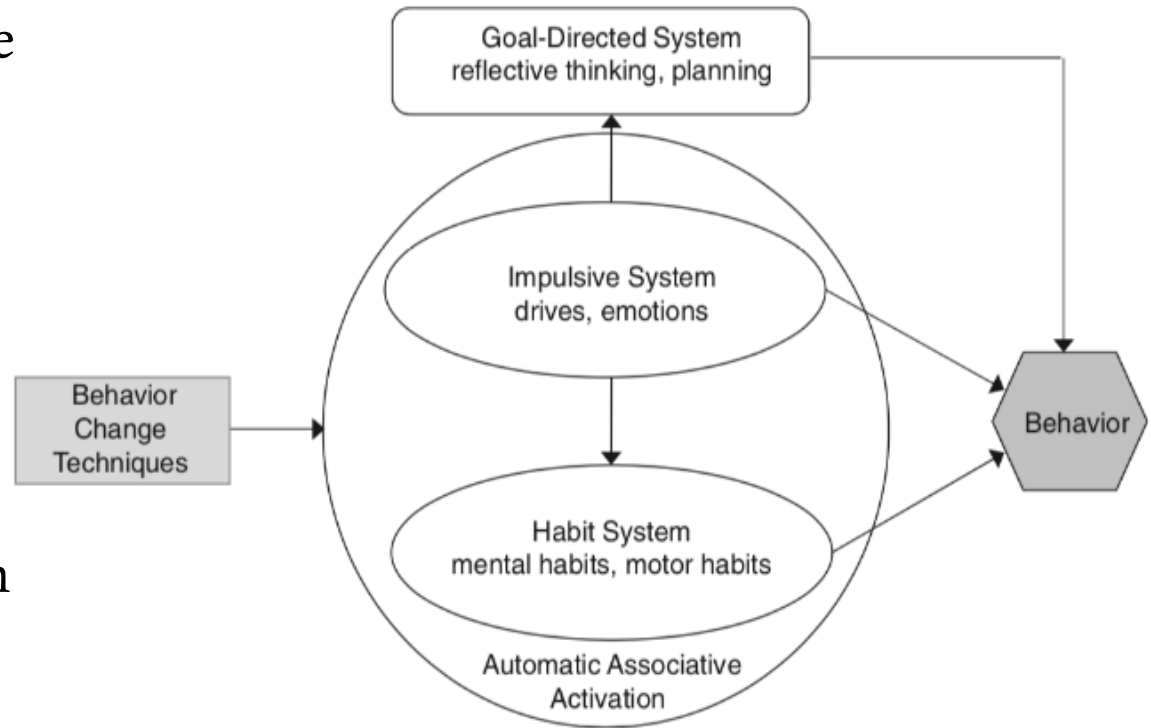
- ◆ Nudge = Een subtiele hint om mensen een zetje in de goede richting te geven door kleine aanpassingen te maken in de omgeving (Thaler & Sunstein, 2008)

Hoe werken nudges?

Systeem 2: bewuste, gecontroleerde, rationele 'langzame' processen – mentale inspanning / reflectie

Systeem 1: onbewuste ongecontroleerde, associatieve 'snelle' processen – automatisch / weinig mentale inspanning

Hoe werken nudges?

Systeem 1:

1. Impulsief-motivationele systeem: Gedrag gestuurd door impulsen komt tot stand doordat we stimuli koppelen aan emotie.
2. Reflexieve systeem: Gedrag komt tot stand door herhaalde oefening op basis van stimuli uit de omgeving.

Subtiele hints om aan lezen te herinneren

- ◆ 2x per week een WhatsApp bericht (voor 14 weken lang)
- ◆ Met deze inhoud:

Hoofdvragen

Basisonderwijs:

- Leidt nudging door middel van het sturen van WhatsApp-reminders ertoe dat ouders hun kinderen meer ondersteunen bij het lezen?
- Heeft nudging een positief effect op leesmotivatie, leesfrequentie en leesvaardigheid?

Vmbo-onderwijs:

- Leidt nudging door middel van het sturen van WhatsApp-reminders tot een grotere leesmotivatie, leesfrequentie en leesvaardigheid bij leerlingen in het vmbo?
- Wordt het effect gemodereerd door geslacht en eerdere leesmotivatie, leesfrequentie en leesvaardigheid?

Wie doen er mee?

Basisonderwijs	vmbo-onderwijs
• 105 leerlingen • 5 dBos scholen • 12 klassen (groep 6, 7 en 8) • <i>M</i> leeftijd: 10,47 jaar (9,04 - 12,93 jaar) • 47 jongens (45%) en 58 meisjes (55%) • 62 ouders (87% moeder) • <i>M</i> leeftijd: 41,56 jaar (29,82 – 58,29)	• 146 leerlingen • 8 vmbo-scholen • 21 klassen (1^e en 2^e leerjaar) • <i>M</i> leeftijd: 13,34 jaar (11,86- 16,11 jaar) • 66 jongens (45%) en 80 meisjes (55%)

Opzet onderzoek

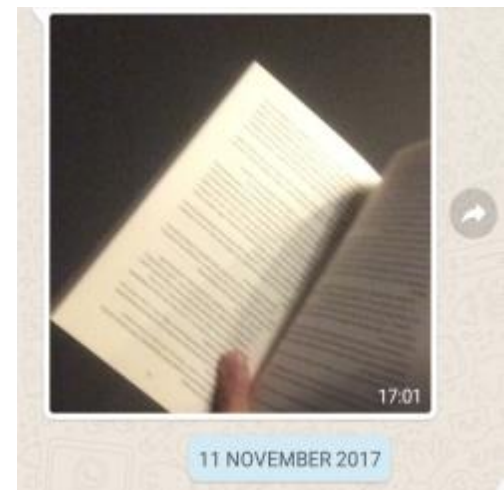
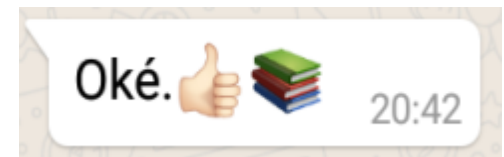
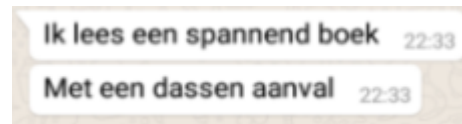
Willekeurige toewijzing drie condities:

Nudge conditie	Informatie conditie	Controle conditie
Ouders / leerlingen ontvangen 1x een informatiebericht + nudges 2x per week	Ouders / leerlingen ontvangen 1 x een informatiebericht over het belang van lezen	Ouders / leerlingen ontvangen geen berichten

Opzet onderzoek

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
Week 1				18.30			15.00
Week 2			17.00			14.00	
Week 3		18.00			16.30		
Week 4	20.00			16.00			
Week 5			19.30				11.30
Week 6		17.00				21.00	
Week 7	19.00				20.30		
Week 8				17.30			14.00
Week 9			20.30			11.30	
Week 10		16.30			20.00		
Week 11	17.30			19.30			
Week 12			18.00				21.00
Week 13		19.00				15.00	
Week 14	16.00				18.30		

Enkele reacties van leerlingen in het vmbo-onderzoek

Resultaten basisonderwijs

Leidt nudging ertoe dat ouders hun kinderen meer ondersteunen bij het lezen?

- Geen effect leesbevorderingsactiviteiten (geen verschil nudge / geen nudge groep)
- Bekendheid boeken (bekendheid jeugdboeken / betrokkenheid lezen): effect voor ouders met hoge scores boekentitels voormeting + ouders die de informatieflyer hadden ontvangen

Resultaten basisonderwijs

Heeft nudging een positief effect op leesmotivatie, leesfrequentie en leesvaardigheid?

- Leesmotivatie: Ja, alleen negatief voor de meisjes
- Leesfrequentie: geen effect
- Leesvaardigheid: positief effect voor de informatie-conditie

Discussie

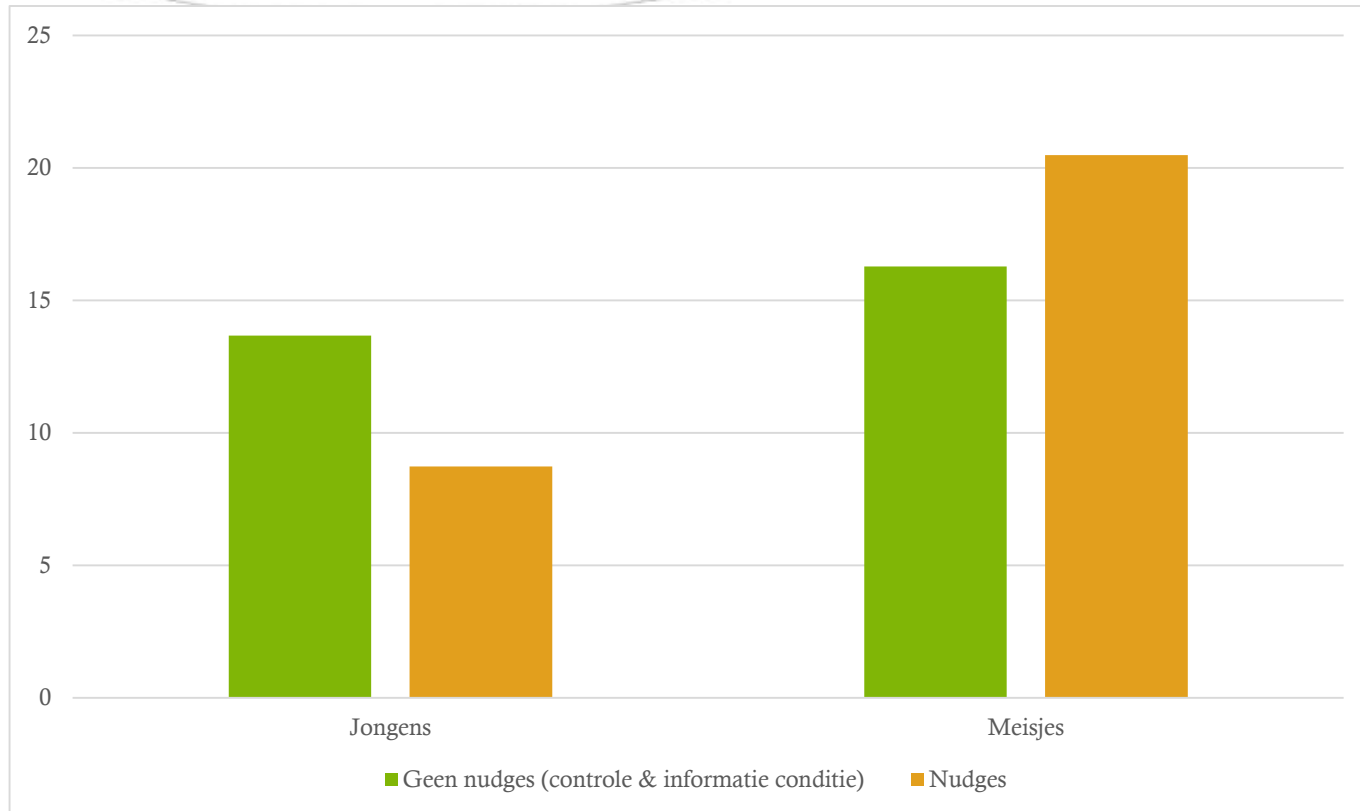
- ◆ Ouders werden dmv de informatieflyers aangezet tot meer leesondersteuning (niet persé dmv de nudges) – alleen voor ouders met veel boekenkennis
- ◆ Een positief effect op leesmotivatie, maar geen effecten op de andere maten (leesbegrip / leesfrequentie) + negatief effect meisjes leesmotivatie

Resultaten vmbo-onderwijs

Leidt nudging tot een grotere leesmotivatie, leesfrequentie en leesvaardigheid bij leerlingen in het vmbo? En wordt dit gemodereerd door geslacht of eerdere scores voormeting?

- Leesmotivatie: geen effect
- Leesfrequentie: Effect van eerdere bekendheid boeken + geslacht (meisjes)
- Leesbegrip: Een negatief effect voor meisjes

VMBO-onderzoek: leesfrequentie

Discussie

- 💧 Nudges hebben bepaalde leerlingen aangezet tot lezen (meisjes + leerlingen met hoge mate van bekendheid met boeken).
- 💧 Voor leerlingen die minder geneigd zijn om te lezen zijn andere / intensievere vormen van leesbevordering nodig (bijv. hulp bij uitkiezen boeken?).

Vragen?

